

גוט שבת Gut Sábész

19. évfolyam 27. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:04 • י"א ניסן תשע"ז • 2017. 4. 7. • פרשת צו • Szombat kimenetele: 20:11

Újabb ingyenes út indul Izrael felfedezésére

Hatalmas sikert aratott a téli Táglit túra, melyen az EMIH szervezésében húsz zsidó fiatal vehetett részt. Most a szervezők újra várják azoknak a 18-26 év közötti zsidó fiataloknak a jelentkezését, akik szeretnék egy izgalmas, tíznapos túrán megismerni Izrael földjét. A következő útra augusztus 17-27. között kerül sor és a tervek szerint 40 fős lesz a csoport. Az út ingyenes, a Birthright finanszírozza az utazást, a szállást és az étkezést, csupán egy 250 dolláros letétet kell adnia a résztvevőnek, melyet az út után visszakap, valamint igény szerinti zsebpénzt kell vinnie.

De mi is az a Táglit, vagy angolul Birthright program? A 18 éve működő program célja, hogy a világ különböző pontjain élő zsidó fiatalokat juttasson el

egy tíznapos körutazásra Izraelbe, hogy ezzel erősítsék az identitásukat, megismertessék velük a zsidó vallás és kultúra alapjait és szorosabb kötődést alakítsanak ki bennük Izraellel. A Táglit célja, hogy minél jobban megismertesse az ország sokszínűségét, ezért igyekeznek északról délig mindent fontos tájat és települést bemutatni. A program változatos: kirándulások, városnézés és múzeumlátogatás éppúgy szerepel benne, mint a tevelgelés vagy a Holt-tengeri fürdőzés. Különleges találkozók során ismerhetik meg a fiatalok az izraeli társadalmat, az ország működését és történelmét.

A programot számos szervezet, köztük a Szochnut, és bőkezű magánadományozók finanszírozzák. A Táglit utakat akkreditált zsidó szervezetek és cégek

kínálják, de a szervezési és oktatási szdenderdet a Táglit ellenőrzi. Az egyik legnagyobb ilyen akkreditált szervezet a Chábád mozgalom, amely évről évre egyre több csoportot szervez. A lubavicsi rabbik által szervezett utak azért is olyan különlegesen népszerűek és keresettek, mert az utazást követően is együtt tudják tartani a csapatot és számos közös programot szerveznek nekik.

Az utazás során kiemelten fontos a résztvevők biztonsága, ezért a csoportokat fegyveres őrök kísérik és a fiatalok nem járhatnak egyedül, nem léphetnek be Júdea és Somron arab településeire és senki nem használhatja közülük az izraeli tömegközlekedési eszközöket.

Jelentkezés és további információ:
posta@zsido.com

Mázl tov!

Mázl tov Bera Pálnak (Jáákov Méir ben Sosána Hindl) bár micvája alkalmából, melyre múlt hétfőn került sor barátok és rokonok jelenlétében. Gratulálunk Szilánk Zsuzsának és Megyeri Andrásnak, kívánjuk, hogy neveljék Palkót továbbra is a Tóra útján, micvákra, Tóra-tanulásra és zsidó esküvőre.

AlefKids karnevál a SZIP-ben

Idén is fergeteges szabadtéri programmal készülünk Peszáchra az AlefKids-ben. Ingyenes programunkon macesz-sütéssel, kézműves foglalkozással, ugrálóvárral és arcfestéssel várunk április 9-én 10-13 óráig a XIII. kerületi Szent István parkban.

Ráckeve

- Mitől boldogok és minek örülnek a zsidók?

A nagyszerű ráckevei Sábáton sorozat soron következő állomásán a zsidó életút jeles napjaival, az öröm megélésével, jelentőségével és misztikus jelentésével foglalkozunk. Felejthetetlen sábiti hangulat, érdekes előadások és gyerekprogramok a ráckevei Duna Relax & Event Hotelben április 28-30-ig. További információ és jelentkezés: 061-268-0183; posta@zsido.com

1% a rászorulóért

Közeledik az adóbevállás ideje. Ne hagyja elveszni 2x1%-át, ajánlja fel szervezeteinknek! Az EMIH – ahogy tavaly – 2017-ben is rászoruló honfitársainkat segíti a felajánlásokból. Figyelem! Változik a felajánlás rendszere.

Tájékozódjon a részletekről a www.cedek.hu/2017-egyszazalek/ oldalon!

Hetiszakasz

A papok törvényei

Pársát *Cáv* (2Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetiszakasa. Magát az egész harmadik könyvet „*Vájikrá*”-nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv

központi témájára utal. Ez az elnevezés a „*Torát Kohánim*” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kiemelt helyen az áldozathozatalok állnak.

Zsidó híradó

Egy éves a megújult Egység

Eltelt egy év azóta, hogy megújult külsővel és a korábbinál még érdekesebb és változatosabb beltartalommal jelent meg az *Egység*. Ekkor változott az időszaki magazin havi lappá. Az

car-díjas *Saul fia* című film főszereplője.

Az idei peszachi lapszám középpontjában a társadalmi felelősségvállalás áll. Betekintést nyerhetünk az 1%-os kampányok hátterébe,

elmúlt egy évben számtalan izgalmas témával ismertették meg olvasóikat az újság szerzői. Olvashattunk az iszlám országok zsidó közösségeiről, az Egyesült Államok elnökválasztásának zsidó vonatkozásáról vagy éppen az entebbei túszmentés drámai fordulatairól.

Minden számban újabb és újabb háláchikus érdekességekkel is találkozhattunk: megismerkedhettünk a Rubik-kocka vallásjogi kérdéseivel, az orvosi etika számos problémájával, sőt azt is megtudhattuk, a háláchának megfelelően cselekedett-e az Os-

valamint a zsidó szociális háló múltjába és jelenébe. Peszách alkalmából az '50-es évek budapesti zsidó otthonába látogattunk, ahol az ünnepi edények mesélnek a múlttól. És végre azt is megtudhatjuk, miért olyan lapos és száraz a macesz.

Az újságot megvásárolhatja az EMIH Keren Or Központjában (1052 Bp., Károly krt. 20.), vagy a Kóser Piacon (1075 Bp., Dohány utca 36.) Ha nem szeretne semmiről sem lemaradni, akkor fizessen elő a magazinra a www.fizetes.zsido.com oldalon!

Vezetői krízis

Az igazi vezetők ismerik a korlátaikat. Nem akarnak mindent maguk csinálni. Olyan emberekkel vesznek körbe magukat, akik különböznek tőlük. Tudják, milyen veszélyes, ha minden erő és hatalom egyetlen ember kezében összpontosul. Megismerni a korlátainkat, feltérképezni azon területeket, amikben segítségre szorulunk, gyakran fájdalmas folyamat.

Az arany borjú vétke után, Mózes Isten parancsára a Szentély megépítésére utasította a zsidókat. Mikor a munka elkészült, már csak egy dolog maradt hátra. Mózesnek be kellett iktatnia bátyját, Áront, a főpapi hivatalba.

Mózes komoly krízist élt meg ekkor. Egészen eddig ő volt a zsidó nép vezetője minden szempontból, s Áron volt a segítőtje. Ez volt a szereposztás, amikor a fáraót látogatták meg, és mikor Isten utasításait közvetítették a nép felé. Áron mindig a második volt, és mindig Mózes mögött állt. Most azonban Áron arra készült, hogy saját jogon fogadjon el egy új vezetői szerepet, felelősséget. Arra, hogy végre kilépjen Mózes árnyékából. Jó úton járt, hogy azzá a vezetővé

váljon, amivé Mózes nem tudott: főpappá.

Ez volt Mózes vezetői krízise. Azon volt, hogy bátyját arra a tisztségre iktassa be, melynek ő nem tudott megfelelni. Mózes örült Áron sikerének, de minden bizonnyal nem tudta elnyomni azt az érzést, hogy valamit elvettek tőle. De egy jó vezetőnek tisztán kell látnia, és felül kell kerelkednie egyéni ambícióin. Magával is őszintének kell lennie, nemcsak azokkal, akiket vezet.

Vannak pillanatok, mikor el kell döntenünk, hogy kik is vagyunk valójában. Mózes próféta volt, és nem főpap. És ha őszinte volt magához, örülnie kellett, hogy így alakult, és hogy ez a felelősség nem az ő vállát nyomta.

Igent mondani arra, amik valójában vagyunk, sokszor azal kezdődik, hogy nemet mondtunk arra, amik nem vagyunk, ami sokszor kétségekkel teli folyamat. Ezen a krízisen túljutni nem könnyű, de ha megtesszük, végre azzá tudunk válni, akik igazán vagyunk.

Kovács Kristóf rabbinövendék cikke Jonathan Sacks rabbi írása nyomán

Széder esték minden mennyiségben

Családi Széder a Bét Menáchemben

Időpontok: 2017. április 10., 20:00 óra (Oberlander Báruch rabbival)
2017. április 11., 20:00 óra (Nógrádi Bálinttal). **Részvételi díj:** 1 500 Ft/fő.
Helyszín: Bét Menáchem iskola (1074 Budapest, Dohány u. 32.)

Széder fiatalokkal a Keren Orban

Időpont: 2017. április 11., 20:00 óra (Faith Áserrel).
Részvételi díj: 30 év alatt ingyenes (regisztráció kötelező) 30 év fölött 2 500 Ft/fő.
Helyszín: Keren Or EMIH központ (1052 Károly krt. 20.)

Széder Újlipóciában

Időpont: 2017. április 11., 20:00 óra (Smulik Glitzenstein rabbival).
Részvételi díj: felnőtteknek 3 000 Ft/fő, gyerekeknek 1 500 Ft, kisgyermekeknek 2 éves korig ingyenes. **Helyszín:** 1136 Budapest, Tátra u. 20/b.

Széderek Óbudán

Időpontok: 2017. április 10. és 11., 20:00 óra (Köves Slomó rabbival).
Részvételi díj: 5 000 Ft/fő (10 fős csoportoknak 20% kedvezmény)
Helyszín: Óbudai zsinagóga (1036 Budapest, Lajos utca 163.)

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 19:00: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 18:30: **Miért nincs rendes neve a Peszáchnak?**

(Oberlander Báruch előadása);

19:30: *Minchá* délutáni ima, *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*; 19:05: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok:

10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 19:00: Tanulás, 19:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A kihágás, amit a Rebbe támogatott

Sosem felejttem el a napot, mikor először találkoztam a Rebbével, vagy helyesebben mondva, az emberrel, akiből később a Rebbe lett. Ugyanazon a napon lettem a Tomchei Temimimnek, azaz a Chábád jesivának a tanulója, így tisztán emlékszem rá.

1941-ben, egy nagyobb küldöttséggel együtt a kikötőhöz mentünk, hogy üdvözljük az Egyesült Államokba érkező Rebbe Rájácot, az előző rebbét, Jozsef Jichák Schneerson rabbit. Emlékszem, a világos színű öltönyben jött le a hajóról, s hozzá illő szürke kalapot viselt. Mellette ott volt Chájá Muská rebbecen is, barna kosztümben. A Rebbe Rájác először az őt fogadó előkelőségeket üdvözölte, majd odajött hozzánk, gyerekekhez is, s egyenként mindannyiunkat így köszöntött: „*Sáalom áléchem* – béke legyen veled.”

A későbbi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson rabbi mindig kiemelt figyelmet szentelt a fiatal jesivatanulóknak. Emlékszem mit mondott nekünk Szukkot első estéjét követően, mikor már hazafelé indult. Abban az időben ő és a Rebbe a President street és a New York sugárút sarkán lakott egy harmadik emeleti lakásban. Vagy egy tucatnyi-an álldolgáltunk, mikor odajött hozzánk, egyenként ránk mutatva azt mondta: „Az apósom, a Rebbe, azt akarja hogy te, meg te, meg te, mindannyian nagy tóratudósok legyetek!”

Szukkot félünnepén rendszerint egy tálca étellel állított be a szukkába, s még borral is megkínált minket. Majd leült, s beszélgetni kezdett velünk a sátorban azokról a Talmudi részokról, melyeket éppen akkor tanultunk a jesivában. Ilyenkor elővettük a Talmud vonatkozó kötetét, hogy megkeressük benne az éppen tárgyalt részt. Rövid időn belül arra

a megállapításra jutottunk, hogy a Rebbének fotografikus memóriája van, ami képként őrizte meg elméjében a talmudi oldalakat. Neki nem kellett megkeresnie Rási kommentárját, hiszen ott volt minden a fejében. És később láttuk, hogy Maimonidész írásait is ugyanígy tudja. Egyszer

Yitzchok Dovid Groner rabbi volt Ausztrália vezető Chábád küldöttje, és a jesiva központ igazgatója, egészen 2008-as haláláig. Az interjút 2006 januárjában adta.

beszéltem vele valamiről, és amikor felütötte a könyvet, ott volt – pont ott, ahol kinyitotta.

Szimhát Tórákor, mivel a Rebbe Rájác nem volt jó egészségi állapotban, a Tórával való körmenetet a dolgozószobájában tartották meg az emeleten. És mivel a szoba kicsi volt, csak néhány ember kaphatott bebecsátást, s azután bezárták az ajtót. Ilyenkor, mikor a leendő Rebbe felment a lépcsőn, páran utána mentünk. Mielőtt belépett volna a szobába, visszanezített ránk, majd kulccsal kinyitotta az ajtót, belépett, de nem zárta vissza maga után. Volt, hogy még csak be sem csukta teljesen az ajtót, hanem csak résnyre húzta be. Ekkor mi belopóztunk, s elrejtőztünk a szomszédos szobában, ahol korábban a Rebbe Rájác édesanyja lakott. Onnan úgy tudtunk átkukucskálni a

szomszéd szobában, hogy közben minket senki sem láthatott.

1940-ben a Rebbe Rájác még fel bírta emelni a Tóratekeresztet, s az asztal körül megtenni a körmenetet, de a következő évben már nem. Ült a körmenet alatt, míg kezében tartotta a Tóratekeresztet.

A leendő Rebbe mindig ész-

1954-ben, pár évvel azután, hogy a Rebbe Rájác elhunyt és a Rebbe elfogadta a Chábád mozgalom vezetését, több ausztrál család is azzal a kérdéssel fordult a Rebbéhez, hogy küldjön vissza engem Ausztráliába. S bár időbe tellett, míg kötélnek álltam, végül 1959-ben beleegyeztem, s visszamentem Ausztráliába.

Abban az évben, még az elutazásom előtt, Szimhát Tóra ünnepén, a Rebbe magához hívott Gershon Mendel Garelikkel együtt, aki meg éppen Milánóba készült. A Fárbrengen alatt egy üveg bort nyomott a kezünkbe, s azt mondta nekem jiddisül: „Hódítsd meg Ausztráliát!”

Mikor eljött az ideje, hogy Garelikkel együtt a reptérre menjünk, a Rebbe az egész jesivát kiküldte, hogy lássák, amint elmegyünk, sőt, még ő maga is kijött a bejárához és integetett, míg az autónk elhajtott.

Yitzchok Dovid Groner

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

Egy isteni lélek vagy

Emlékezz rá, hogy nem vagy azonos a testeddel. Nem vagy azonos az állati lényvel sem, amelyik a testedben dörömböl és követeli, hogy minden úgy legyen, ahogy ő akarja. Te egy isteni lélek vagy. Ne keverd össze a test fájdalmát és harcát az isteni lélek örömeivel és tisztaságával.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

revett minket, de szemet hunyt a kihágás fölött, hogy láthassuk az előző Rebbét. Egyik évben, a körmenet alatt ketten kukucskáltunk a Rebbe édesanyjának a szobájából – Moshe Kazarnovsky és én – mikor a leendő Rebbe észrevett minket, s azt mondta: „Ne gyertek be.”

Megrémültünk. Azt mondtuk, „ha azt szeretné a Rebbe, lemegyünk!” Ő erre csak annyit válaszolt, hogy „Nem kell”. Majd a hetedik, s egyben utolsó körnél valaki megérintette a hátamat. A Rebbe volt az. A szobába terelt minket, hogy mi is részt tudjunk venni a körmenetben.

1947-ben befejeztem jesivatanulmányaimat, a Rebbe Rájác először négy és fél hónapra Ausztráliába, majd másfél hónapra Új-Zélandra küldött, hogy segítsem az ottani zsidók életét. Ezt követően hazamentem.

Kóser konyha Banánturmix

Tejes, glutén- és tojásmentes

2 nagy banán
4 szem datolya
2-3 ek. méz (lehet szilán,
azaz datolyaméz is)
2 ek. mogyoróvaj
½ citrom leve
1 pohár joghurt

A hozzávalókat tálba tesszük, és botmixerrel simára keverjük. Adhatunk hozzá kedvünk szerint egyéb gyümölcsöket: meghámozott almát, vagy körtét, szilvát, vagy akár epret is.

A datolya igen nagy mértékben hajlamos a bogarasodásra. Felhasználás előtt minden esetben ki kell nyitni minden egyes szemét, és alaposan meg kell vizsgálni a belsejüket.

Sárgarépás-almás vitaminsaláta

parve, glutén- és tojásmentes

10 alma meghámozva
5-6 répa

1 grapefruit leve
Az almákat és a répákat finomra reszeljük. A grapefruit levét kicsavarjuk, alaposan összekeverjük az almával és a sárgarépával. Behűtve tálaljuk. Aki édesebben szereti, mézzel ízesítheti.

Jövőre is elindul az EMIH hittanoktatása

Az elsősök szüleinek április végéig kell nyilatkozniuk, ha igénybe szeretnék venni a képzést.

A Köznevelési Törvény értelmében az általános iskolákban kötelezően választható az erkölcsstan, illetve a hit- és erkölcsstan tantárgy. A tanulmányaikat az 1. osztályban idén megkezdők szüleinek április végéig kell leadniuk a nyilatkozatot arról, hogy erkölcsstanra, vagy a vallási ismereteket is közvetítő

hit- és erkölcsstanra íratják be a gyermeküket. Az EMIH képzési rendszere sokéves szakmai tapasztalattal rendelkező pedagógusok segítségével, az alapoktól ismerteti meg a gyerekeket a zsidó vallás és hagyományok szépségével és gazdagságával. Tapasztalataink alapján a szülők és a gyerekek egyaránt nagyra értékelik az oktatást, és minden évben egyre többen választják az EMIH hit- és erkölcsstan óráit. Szeretnénk, ha idén is minél

többen jelentkeznének, hiszen a gyerekek alapos tudásra tehetnek szert, egyúttal rengeteg pozitív tapasztalattal és közösségi élménnyel gazdagodhatnak a tanórák során.

Amennyiben sikerült felkeltenünk a érdeklődésüket, a további információkért kérjük, keressenek meg bennünket a hittan@zsido.com e-mail címen, vagy a 06 20 990 3694 telefonszámon (Szilánk Zsuzsa operatív vezető)!

A rabbi válaszol

Gebroktsz – a maceszgombóc problematikája

Gyakran kérdezik a rabbit olvasók: miért van az, hogy egyes családok esznek Peszáchkor maceszgombócot, míg mások annyira óvják a páskát a nedvességtől, hogy zacskóból eszik. A válasz a kérdésre egy szó: gebrochtsz. Ezt kifejezést a nedvességgel érintkező maceszra használjuk és valószínűleg a jiddis „brechen” (törni) szóból ered, arra utalva, hogy a felhasználás előtt kis darabokra törik a maceszlapokat.

A háláchában¹ elfogadott tény, hogy olyan macesztészta, ami már jól meg volt sütvé, nem képes megkenni még ha ledarálják és újra tésztát készítenek is belőle. Elvileg ez igaz a megpörkölt búzára is, mivel a hó „megölte”. Azonban a Talmud szerint² nem lehet ilyen búzából készült lisztet sem használni Peszáchkor főzésre, mert tartunk tőle, hogy a hó nem tudta teljesen átjárni a búzaszemeket, és így főzés közben kelésnek indulhat.

Mi a helyzet a megpörkölt liszttel? A *Toszfot* és más ko-

rai kodifikátorok szerint tartani kell tőle, hogy nem volt elég erős a hó, ezért tilos ilyen lisztet használni főzésre, mert megkellhet. Emiatt problémásak a ma-

ceszban megmaradó liszt-csomók is.

A liszt-csomók kialakulását elkerülendő, nem szabad hozzáadni a már meggyúrt tésztához lisztet, ha túl lágy lett³. A háláchá azonban ehhez hozzáteszi⁴, ha már bekevertek lisztet a tésztába és úgy sütötték meg, akkor azt meg lehet enni, mert csak akkor tilos az étel, ha biztosan tudjuk, hogy maradt benne liszt. Ennek alapján szabad lenne minden más maceszt is főzésre használni, feltételezve, hogy nem maradt benne liszt, de az Álter rebbe⁵ és mások szerint a mai macesz gyü-

rásánál közismerten előfordul, hogy feldolgozatlan liszt-csomó marad a tésztában⁶, emiatt mindenképpen kell távol tartani a maceszt minden nedvességtől, nehogy megkellen.

Ebből a két véleményből terjedt el a két szokás arról, hogy lehet-e főzni vagy sütni a maceszsal Peszách idején. Sok askenáz közösségben, így a magyarországi nem-haszidok is, a megengedőbb szokást követik, és esznek pl. maceszgombóc levest, *macebrájt* (tojásba áztatott, kisütött bundás macesz) stb. A haszid csoportok a másik szokást követik, és egész Peszách alatt ügyelnek rá, hogy ne érintkezzen a macesz folyadékkal – kivéve a nyolcadik napon, ami már csak rabbinikus ünnep.

Az ünnep első hét napján a Chábád haszidok még az asztalra sem teszik le a maceszukat, nehogy akárcsak egy morzsa is nedvességgel érintkezzen, ehelyett mindenki egy kis zacskóból, az asztal mellett fogyasztja a maceszt.

Oberlander Báruch

¹ Sulchán áruch, Orách chájim 463:3. vé gén, SÁ RSZ uo. 3.; ² Pszáchim 39b. végén.; ³ SÁ RSZ 459:25.; ⁴ RSZ uo. 26.; ⁵ Sut Ádmor házákén uo.; ⁶ Máchácit hásekel 458:1.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG